

Collapsus, eszméletlen beteg, epilepsiás roham, zavartság, hypoglikémia

Dr. Sirák András
Családorvos, mentőorvos
Semmelweis Egyetem
Családorvosi Tanszék
Tanszékvezető:
dr. Kalabay László
egyetemi tanár

Collapsus

- Rendelőben, váróteremben
- Nem ritka kórkép
- Mit látunk ?
 - Összeesett ember
 - Légzés – szívműködés van
 - Kontaktusképes ?
- Oka legtöbbször banális
- De lehet komoly betegség tünete is

Collapsus

- Mit tegyünk ?
- Fektessük le vízszintesre
 - akár a földre is
- Ruházatát oldjuk meg lazára
- Lábait emeljük magasra
- Vizsgáljuk meg:
 - Pulzus: tapintható/nem tapintható, ritmusos, telt
 - Vérnyomás – legtöbbször alacsony
 - Vércukor, saturáció
 - Kontaktusképes: válaszol, szemkontaktus van ?
 - Betegségeire kérdezzünk rá: cukorbetegség, epilepsia stb.
 - Máskor is elájult már ?

Collapsus

- Ha eszméleténél van feküdjön vízszintesen, míg jobban érzi magát
- Ha eszméletlen, fektessük stabil oldalfekvésbe
- Ha állapota hamar rendeződik, a fogászati beavatkozás elvégezhető, de ne erőltessük
- Ha eszméletlen, fogászat halasztva
- Kulcskérdés: elengedhető vagy nem
- Ha igen, lehetőleg kísérel, otthoni felügyelet mellett
- Ha nem: hospitalizálás mentővel
- A történeteket dokumentáljuk

Collapsus

- **Milyen gyakori komolyabb betegségek okoznak ájulást ?**
- **Hypertonia**
- **Diabetes – hypoglikémia**
- **Magas láz, kiszáradás**
- **Szívritmuszavarok: tachy- és bradykardia**
- **Gastrointestinális vérzés – fekete széklet**
- **Méhenkívüli terhesség**

Collapsus

- Ezek gyanúja esetén
- Ne engedjük haza
- Ne végezzünk fogászati beavatkozásokat
- Küldjük kórházba

Eszméletlen beteg

- **Ájult, kontaktusképtelen**
- **Légzés, szívműködés van**
- **Oka mindig komolyabb betegség**
- **Leggyakoribb ok: stroke, mérgezés**
- **Nem feladata a fogorvosnak az ok kiderítése**
- **Mit tegyen?**
- **Vizsgálja meg: pulzus, RR, vércukor, saturáció**
- **Stabil oldalfekvés, mentővel kórházba küldjük**

Stabil oldalfekvés

1

2

3

4

Epilepsziás roham

- **Előfordul, bár nem gyakori**
- **Eszméletlen, rángatózik, nyelvét megharapja**
- **Felismerése nem nehéz**
- **A fő kérdés: ismert epilepsziás beteg vagy első roham**
- **Ha első roham, feltétlenül kórházba kerüljön mentővel**
- **Ha ismert epilepsziás és feltisztul a roham után egy órán belül, kíséreléssel hazamehet**
- **Fogászati beavatkozás halasztva**

Epilepsiás roham

- **Diazepam Desitin felnőtteknek 2x10 mg**
- **Rektálisan beadandó folyadék**
- **Ki a felelős hozzátartozó ?**
- **Roham közben óvjuk a sérülésektől**
- **Fogászati beavatkozást roham után nem végezünk**
- **Orális epilepsia gyógyszerek roham megszüntetésre nem alkalmasak**

Zavart beteg

- **Viselkedése akkor és ott nem a tőle elvárható**
- **Lehet tompult – lehet agitált**
- **Oka legtöbbször ittasság**
- **De lehet stroke, mérgezés, hypoglikémia, magas láz, időskori zavartság, pszichiátriai betegség, agyrázkódás stb.**
- **Fogászati beavatkozás lehetőleg ne végezzünk**
- **Együttműködés hiányára gondoljunk**

Hypoglikémiás kóma

- **Tünetek: enyhe esetben izzad, furcsa, éhség- szerű érzése van**
- **Súlyosabb esetben eszméletlen**
- **Vércukor 3.5 mmol/liter alatt**
- **A hypoglikémia klinikai kép**
- **Akkor is felismerhető, ha nincs vércukor mérőnk**
- **Nem csak cukorbetegeken fordulhat elő: alkoholisták, éhezők, fogyókúrázók**

Hypoglikémiás kóma

- Kezelése: ha még eszméleténél van: cukros tea kóla (nem zero vagy light) itatása, kockacukor, méz, lekváros kenyér etetése.
- Ha eszméletlen (és izzad), szájon át semmit !!!
- Intravénásan Glucose 20% 50-100 ml
- Ha ez nem áll rendelkezésre vagy nem találunk vénát: Glucagen inj 1 amp intramusculárisan
- Fogászat halasztva
- Hospitalizálás vagy feltisztulás után elengedhető ?
- Ki a felelős hozzátartozó ?

Infúziók

- **Lényegében minden sürgősségi eset hypovolémiához vezet**
- **Direkt vérvesztés, belső vérzés**
- **Shock-szerű állapotban az erek permeábilissé válnak**
- **Alapvető kezelés: kristalloid infúzió**
- **Ringer, 0.9% NaCl – 1 ml = 20 csepp**
- **Ártani biztosan nem lehet vele**
- **Egyéb infúziót fogorvos ne kössön be**
- **Könyökvéna a legbiztosabb, legkönnyebb**

**Köszönöm
megtisztelő
figyelmüket**

**Dr. Sirák András
angelika@t-online.hu**